

MINISTERSTVO VNITRA
generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR

Č.j. PO-1700/IZS-2006

Praha 15. června 2006
Počet listů: 3

S c h v a l u j e: genmjr. Ing. Miroslav Štěpán v. r .

.....
Generální ředitel HZS ČR
a náměstek ministra vnitra

U Č E B N Í O S N O V Y

kurzu jeřábníků a vazačů HZS ČR

2006

Charakteristika kurzu: kurz jeřábníků a vazačů HZS ČR

Základní údaje

Určení a organizace kurzu:

Specializační kurz pro příslušníky Hasičského záchranného sboru ČR, kteří budou při výkonu služby obsluhovat automobilový jeřáb třídy D a jeho vyprošťovací zařízení (dále jen „jeřáb“).

Specializační kurz se organizuje pro maximálně 10 příslušníků HZS ČR v jedné třídě vzdělávacího zařízení MV-GŘ HZS ČR.

Profil absolventa kurzu:

Absolvent získá základní znalosti a dovednosti k ovládnutí jeřábu a vázání břemen při zásazích jednotek PO.

V potřebném rozsahu zná obsluhu jeřábu a vázání břemen, technologické postupy pro standardní práce prováděné jeřábem při výkonu služby v jednotce PO a na místě zásahu, související bezpečnostní předpisy, konstrukci a údržbu jeřábu.

Podmínky pro přijetí do kurzu:

- předložení osvědčení potvrzující odbornou způsobilost pro výkon funkce hasič-strojník,
- potvrzení provozního technika zdvihacích zařízení jednotky HZS kraje o absolvování praktického zácviku v obsluze jeřábu a vázání břemen pod dohledem zkušeného jeřábníka a vazače.

Dokladem o úspěšném ukončení kurzu je potvrzení o absolvování kurzu a průkaz jeřábníka a vazače.

Délka trvání kurzu: 240 hodin, z toho

1. část – 200 hodin praktického zácviku pod vedením zkušeného jeřábníka a vazače u jednotky HZS kraje,
2. část – 40 hodin ve vzdělávacím zařízení MV-generálního ředitelství HZS ČR.

UČEBNÍ PLÁN

Téma	Počet hodin		
	I. část teorie/praxe	II. část teorie/praxe	celkem
Zácvik	10 / 190	-	200
Provozní zajištění jeřábů	-	3 / 0	3
Bezpečnost	-	4 / 0	4
Technické požadavky	-	3 / 0	3
Pracovní postupy u zásahu	-	7 / 20	27
Zahájení kurzu	-	1/0	1
Závěrečné zkoušky	-	1/0	1
Ukončení kurzu	-	1/0	1
Celkem	200	40	240

Tyto učební osnovy nabývají účinnosti dnem schválení.

I. ČÁST PROVÁDĚNÁ U JEDNOTKY HZS KRAJE

1. Zácvik

1.1. Úvod

10 0

- seznámení s bezpečnostními předpisy daného pracoviště,
- seznámení s daným jeřábem a jeho parametry,
- seznámení s návodem výrobce jeřábu pro obsluhu a údržbu,
- seznámení s ovládacími a signalizačními prvky jeřábu,
- seznámení s nedovolenými a rizikovými manipulacemi,
- seznámení s jednotlivými druhy vázacích prostředků, pro vázání a zavěšování břemen a jejich označováním,
- seznámení s kritérii pro vyřazování vázacích prostředků z provozu,
- seznámení s komunikací mezi obsluhou jeřábu a vazačem.

1.2. Cvičení vybraných úkonů pod dohledem zkušeného jeřábníka a vazače

0 190

- příprava jeřábu k jízdě po komunikaci,
- příprava jeřábu k pracovní činnosti (zakotvení jeřábu) a kontrola okolí pracovního prostoru,
- bezpečnostní postupy uvedení jeřábu do provozu a ukončení jeho provozu,
- kontrola jeřábu podle požadavku výrobce, zaměřená na bezpečnostní prvky a zařízení,
- provádění denní případně týdenní kontroly jeřábu a jeho běžné údržby,
- provádění zápisu do denníku jeřábu,
- opakovaný nácvik odhadu váhy a těžiště břemen,
- opakovaný nácvik výběru vhodných vázacích prostředků, jejich kontroly a vázání břemen,
- opakovaný nácvik manipulací s jeřábem a břemeny, odhadu vzdáleností a rychlosti pohybu v prostoru.

II. ČÁST PROVÁDĚNÁ VE VZDĚLÁVACÍM ZAŘÍZENÍ MV-generálního ředitelství HZS ČR

1. Zahájení a organizace výuky

1 0

- seznámení s vnitřním řádem OUPO,
- organizace kurzu a dodržování zásad BOZP.

2. Provozní zajištění jeřábů

3 0

2.1 Provozování jeřábů u HZS ČR

- základní úkoly jednotek PO při požárním zásahu, při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech podle zákona o požární ochraně, zákona o IZS a prováděcích předpisů (z pohledu velitele zásahu a nasazení jeřábu),
- systém bezpečné práce (dále jen „SBP“),
- řízení provozu jeřábu,
- související odkazy na normy ČSN ISO,
- související odkazy na Řád strojní služby HZS ČR,

- § 8 odst. 1, 3 a 5 vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, v platném znění.
  - 2.2 Výběr, povinnosti a minimální požadavky na pracovníky**
    - jeřábník, vazač, signalista,
    - pověřená osoba, revizní technik a další osoby pověřené dozorem,
    - rozdělení odpovědnosti, uplatnění SBP,
  - 2.3 Odborná příprava jeřábníků a vazačů**
    - metodiky školení a výcviku,
    - základní odborní příprava (základní kurz) a pravidelná odborná příprava jeřábníků a vazačů v podmínkách HZS ČR,
    - doklady a oprávnění k činnosti.
  - 2.4 Opravy, údržba a revize jeřábu**
    - zásady při údržbě, mazání.
  - 2.5 Doklady a technická dokumentace**
    - návod k používání od výrobce,
    - doklady o technickém stavu jeřábu (prohlídky, revize, zkoušky),
    - doklady o provozu jeřábu, jejich obsah a provádění zápisů.
- 3. Bezpečnost** **4 0**
- 3.1 Osobní ochranné prostředky**
  - 3.2 Bezpečné postupy při jeřábové manipulaci**
    - zvedání břemene,
    - přeprava břemene,
    - spouštění a ukládání břemene,
    - obracení a manipulace s břemeny.
  - 3.3 Zakázaná manipulace**
    - základní nedovolené manipulace vyplývající ze SBP,
    - základní nedovolené manipulace vyplývající z návodu výrobce.
  - 3.4 Práce při mimořádných atmosférických nebo provozních podmínkách**
    - nízká teplota, mlha, vítr, bouře, prach apod.
  - 3.5 Práce v blízkosti elektrického vedení**
    - ochranná pásma,
    - zásady bezpečnosti.
  - 3.6 Spolupráce jeřábníka a vazače**
    - vymezení odpovědnosti při práci,
    - komunikace mezi jeřábníkem a vazačem.
- 4. Technické požadavky** **3 0**
- 4.1 Rozdělení jeřábů do tříd a podle druhu**
  - 4.2 Základní technické údaje**
    - rozměrové parametry,
    - výškový dosah vyložení, pracovní prostor,
    - nosnost, diagram nosnosti.
  - 4.3 Hlavní konstrukční skupiny**
    - nosný rám, stabilizační podpěry, otočná nástavba, výložník,
    - zatížení konstrukcí při práci jeřábu.
  - 4.4 Stanoviště obsluhy**
    - ovládací prvky, vybavení, příslušenství.
  - 4.5. Hlavní mechanismy jeřábu**
    - zdvihu, vysouvání, otáčení a stabilizačních podpěr.

4.6 Zabezpečovací zařízení

- brzdy,
- koncové vypínače,
- přetěžovací zařízení,
- indikátory přiblížení k elektrickému vedení,
- ukazatele vyložení a zatížení,
- diagramy nosnosti,
- nebezpečné vlivy v blízkosti jeřábu.

4.7 Zvláštní výbava jeřábu

- naviják, třmeny a další příslušenství,
- lana, řetězy, popruhy.

4.8 Poruchy vzniklé za provozu

- odstavení jeřábu z provozu a provedení zápisu do Deníku jeřábu,
- bezpečné postupy nouzových manipulací v případě poruchy.

5. Pracovní postupy u zásahu

7 20

- zásady jízdy v terénu s jeřábem,
- rizika, zabezpečení místa zásahu a bezpečnost práce,
- vyprošťování a vytahování,
- vázání břemen,
- snížení nosnosti vázacích prostředků,
- práce s navijákem,
- kotvicí body,
- zvýšení tažné síly kladkou,
- snížení tření při vyprošťování břemen,
- použití kladek,
- vázání a obracení břemen,
- zajištění břemen proti pádu,
- stabilita jeřábu,
- práce s jeřábem a navijákem,
- seznámení s nebezpečím při společné práci dvou jeřábů,
- seznámení s nebezpečím při použití další techniky u zásahu,
- zvedání tramvají,
- manipulace s břemeny po jejich vyproštění.

7. Závěrečné zkoušky - test

1 0

Praktické dovednosti budou ověřovány při provádění praktického výcviku v této 2. části kurzu.

8. Ukončení kurzu

1 0

-----
20 20

Celkem

40 vyučovacích hodin

V pravomoci ředitele vzdělávacího zařízení je možnost úprav obsahu učiva do 10 % jeho rozsahu.

